

Mnenje Evropskega odbora regij – Nov dogovor za odjemalce energije

(2016/C 240/05)

Poročevalec: Michel LEBRUN (BE/EPP), član občinskega sveta, Viroinval**Referenčni dokument:** Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Nov dogovor za odjemalce energije

COM(2015) 339 final

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

1. meni, da mora energetskega prehod prinesiti celovite koristi končnim uporabnikom, tj. gospodinjstvom, podjetjem in industriji. Pri tem mora biti cilj politik na področju upravljanja z energijo, da odjemalci nadzorujejo svojo porabo energije, da bi lahko z uporabo novih tehnologij znižali svoj račun za energijo in prispevali k prizadevanjem EU za uresničitev ambicioznih podnebnih ciljev, dogovorjenih na konferenci COP 21 v Parizu. Te politike bi jim morale omogočati ne le dejavno udeležbo na trgu, temveč tudi učinkovite in ustrezne mehanizme varstva potrošnikov, ki bodo morda potrebni za boj proti energetskega revščini;

2. ugotavlja, da je bil s prostovoljnimi in dinamičnimi evropskimi zakonodajnimi okvirom že dosežen napredek na področju gospodarne rabe energije, zmanjšanja porabe ter razvoja in uporabe tehnologij in storitev za boljše upravljanje z energijo na lokalni ravni in pri končnih uporabnikih. V prihodnji zakonodaji bi bilo treba države članice ter lokalne in regionalne oblasti spodbuditi, naj si še naprej prizadevajo za izboljšanje energetske učinkovitosti, zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in razvoj zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, vključno z decentraliziranimi proizvodnimi zmogljivostmi;

3. ugotavlja, da obstajajo ali pa se še razvijajo številne in zelo raznolike storitve ter tehnične in tehnološke rešitve na področju upravljanja povpraševanja in odzivanja nanj, pa tudi upravljanja decentralizirane proizvodnje. Evropska unija si mora prizadevati predvsem za to, da se spodbudi in podpre razvoj teh orodij, ocenita njihov pomen in učinkovitost z energetskega, ekonomskega, socialnega in okoljskega vidika ter pripravi okvir za njihovo varno, enostavno in cenovno dostopno uporabo;

4. želi s tem mnenjem prispevati k širši razpravi o strateškem okviru za energetskega unijo in pozdravlja številne od ključnih poudarkov v sporočilu o novem dogovoru za odjemalce energije (COM(2015) 339 final), ki utira pot energetskega uniji, pri kateri je v središču državljan in ki lahko zaščiti najbolj ranljive odjemalce; poziva Evropsko komisijo, naj v določenem času sporočilo nadgradi s sprejetjem in uresničitvijo specifičnih konkretnih pobud na področjih, predstavljenih v sporočilu, in pri tem ustrezno upošteva pomisleke ter izkušnje lokalnih in regionalnih oblasti;

5. v tem okviru ponovno poziva, da se v celoti izvedejo ukrepi iz tretjega energetskega svežnja, direktive o energetskega učinkovitosti in direktive o alternativnem reševanju sporov;

6. priporoča, naj Evropska komisija podrobno preuči izzive, ovire in priložnosti, povezane z dejansko udeležbo odjemalcev energije na energetskih trgih, da bi se temeljito seznanila s stanjem in morebitnimi težavami, s katerimi se ti soočajo in glede katerih bi bili potrebni novi podporni ukrepi EU, držav članic ali lokalnih in regionalnih oblasti ali organizacij civilne družbe;
7. poudarja, da imajo lokalne in regionalne oblasti pomembno vlogo pri izvajanju evropske zakonodaje na tem področju, vzpostavljanju in financiranju infrastrukture za distribucijo, merjenje in upravljanje povpraševanja po energiji, pri upravljanju decentralizirane proizvodnje in razširjanju dobrih praks, vzpostavljenih na lokalni in regionalni ravni, ter obveščanju odjemalcev energije in njihovem svetovanju. Zato poziva, da se ga vključi v vse faze priprave prihodnjih politik, ki jih bo Evropska unija sprejela na tem področju;
8. v zvezi s tem znova poudarja, da mora vsa prihodnja zakonodaja o upravljanju povpraševanja po energiji in decentralizirane proizvodnje energije iz obnovljivih virov ter o varstvu potrošnikov in njihovih pravicah temeljiti na načelu subsidiarnosti. Evropska unija bi morala ustrezno upoštevati pristojnosti lokalnih in regionalnih oblasti, da bodo lahko v skladu s tem načelom primerno ukrepale;
9. ponovno poudarja, da je pripravljen še naprej prispevati k pripravam in izvedbi foruma državljanov o energiji ter aktivno sodelovati pri oblikovanju politik Evropske unije in predložiti priporočila glede najnovejših in prihodnjih pobud ter njihovega socialnega in ekonomskega učinka na lokalni in regionalni ravni;
10. pozdravlja dejstvo, da Evropska komisija navaja konvencijo županov ⁽¹⁾; spomniti želi, da so podpisniki konvencije, tj. lokalne in regionalne oblasti iz celotne EU, resnični model rabe trajnostne energije, in da pri odjemalcih prostovoljno spodbujajo najboljše prakse v zvezi z lastno proizvodnjo; poudarja, da je že več kot 180 članov OR podpisnikov konvencije županov in da je OR zavezan k promociji konvencije tako med svojimi člani kot pri njihovih stikih z lokalnimi in regionalnimi oblastmi v EU in zunaj nje. Poudarja pa, da konvencija županov ne zastopa vseh evropskih lokalnih in regionalnih oblasti. Prav tako ne bi smeli diskriminirati drugih pobud, ki mestom omogočajo uresničevanje ambicioznih ciljev ⁽²⁾;
11. poudarja, da bi morala Evropska komisija omeniti tudi pobudo *pakt med otoki*, ki je podobna in vzporedna konvenciji županov in jo je podpisalo več kot sto otokov. V okviru te pobude otoške oblasti opravljajo pomembno delo z vidika uresničevanja ciljev trajnostnega razvoja v EU do leta 2020;
12. znova poziva, da mora biti zastopan v najpomembnejših energetskih regulativnih organih na ravni Evropske unije (ACER) in na nacionalni ravni (nacionalni regulativni organi) ⁽³⁾;
13. meni, da je treba pri določanju vseh novih ciljev na področju upravljanja povpraševanja po energiji in proizvodnje energije iz obnovljivih virov ter morebitnih s tem povezanih ekonomskih instrumentov upoštevati načelo sorazmernosti. Odbor poziva, naj Evropska komisija upošteva možne posledice novih ukrepov za vse lokalne in regionalne oblasti, njihove proračune ter njihove upravne in operativne zmogljivosti, pri čemer bi bilo treba v vseh fazah tega postopka uporabiti previdnostno načelo ob upoštevanju posebnih značilnosti posameznih območij in težav, s katerimi se spoprijemajo; poudarja, da bi bilo treba previdnostno načelo, ki je temeljni element okoljske zakonodaje EU, uporabljati tudi na področju energetske politike EU;
14. v zvezi z energetsko infrastrukturo meni, da bi bilo treba za okrepitev vloge in odgovornosti odjemalcev spodbujati vzpostavitev pametnih omrežij in namestitvev pametnih števecov (pod pogojem, da se upošteva ekonomski interes končnih odjemalcev), ki so cenovno dostopni, donosni in učinkoviti, ki lahko občutno omejijo goljufije, so preprosti za uporabo, varni ter prilagojeni potrebam in pričakovanjem odjemalcev glede informacij, nadzora porabe in zmanjšanja stroškov energije;

⁽¹⁾ Glej tudi ENVE-VI/005.

⁽²⁾ Glej točki 25 in 31 mnenja ENVE-VI/006.

⁽³⁾ Glej tudi ENVE-VI/003, točka 57.

15. poudarja, da imajo upravljavci omrežja, zlasti upravljavci distribucijskih omrežij, pomembno vlogo pri razvoju pametnih omrežij na lokalni ravni, namestitvi in upravljanju pametnih števecov ter oblikovanju rešitev za nove potrebe po prožnosti (glede odvzema in dobave energije), ki so bistvene za dobro delovanje trga v prihodnje; se seznanja z namero Komisije, da bo pozorno spremljala izvajanje obstoječih standardov EU za pametno merjenje, pametna omrežja in upravljanje informacij, ter se strinja, da morajo imeti odjemalci in tretje strani, ki jih določijo odjemalci, „učinkovit“ in „nediskriminatoren“ dostop do podatkov; z zanimanjem pričakuje oblikovanje potrebnega pravnega okvira v povezavi s strategijo za enotni digitalni trg in pregledom splošne uredbe EU o varstvu podatkov;

16. poudarja, da uvajanje novih tehnologij v številnih regijah pomeni velike stroške zaradi zastarelosti ali celo neobstoja energetske infrastrukture; zato meni, da je na lokalni ali regionalni ravni nujno določiti metodo za porazdelitev stroškov med dobavitelji storitev, odjemalci ter lokalnimi in regionalnimi oblastmi, kakor tudi znesek razpoložljivih subvencij za financiranje naložb. Prehod mora potekati tako, da bodo na koncu odjemalci prejeli nižji račun. Odbor prav tako meni, da je treba potrošnike korektno obveščati in se tako odzvati na morebitne vidike, ki jim vzbujajo skrb, ter jim predstaviti prednosti tehnologij in obseg njihovega morebitnega prispevka, da bi zmanjšali nasprotovanje novostim;

17. pozdravlja, da Komisija namenja pozornost konkretnemu vprašanju energetske revščine, ki je za lokalne in regionalne oblasti še posebno velik izziv, saj ga je treba reševati tako v okviru socialne kot energetske politike; poziva Evropsko komisijo, naj ne le izboljša zbiranje podatkov, ampak si prizadeva tudi za široko skupno opredelitev energetske revščine in pripravo ustreznega akcijskega načrta, izhajajoč iz predpostavke, da je dostop do energije osnovna socialna pravica;

18. opozarja na pomen financiranja iz Evropskega sklada za strateške naložbe pri uresničevanju evropskega načrta za oživitev gospodarstva in izvajanju ukrepov za večjo energetske učinkovitost;

19. Evropsko unijo in države članice poziva, naj vzpostavijo zakonodajni okvir, ki bi koristil tako odjemalcem energije kot „proizvajalcem-odjemalcem“ in drugim dobaviteljem energije, ki dejavno sodelujejo na maloprodajnih energetskih trgih. Poleg tega je treba lokalnim in regionalnim oblastem, ki prispevajo k energetske prehod na trajnostne in vključujoče maloprodajne energetske trge, zagotoviti zadostno in enostavno dostopno financiranje;

Izboljšanje dostopa odjemalcev do informacij

20. poudarja, da je za dejansko okrepitev vloge odjemalcev nujno ozaveščanje državljanov glede gospodarne rabe energije, varstva okolja, zlasti boljše kakovosti zraka, in boja proti segrevanju ozračja, in sicer z ustreznimi ukrepi, kot je na primer namestitve pametnih števecov in zagotovitev dostopa do podatkov s števecov za odjemalce. To morajo dopolnjevati jasne in celovite informacije o možnostih, ki so odjemalcem na voljo, za dobavo in upravljanje trajnostne energije po dostopnih cenah;

21. poudarja, da je treba odjemalcem zagotoviti dostop do preprostih, jasnih, celovitih, ustreznih, varnih, zanesljivih, brezplačnih in neodvisnih informacij na področju energije, tako v zvezi s ponudbami za dobavo, pogodbami, pravicami in obveznostmi odjemalcev, kot tudi v zvezi s proizvodi in storitvami, vključno z evropskimi in državnimi subvencijami, ki bi lahko pripomogli k zmanjšanju porabe in znižanju računa ter k nabavi ali zagonu njihovih lastnih naprav za proizvodnjo energije; to vključuje potrebo po informacijah v ustrezni obliki, posebej namenjenih najbolj ranljivim odjemalcem, vključno s tistimi, ki niso večji ali nimajo dostopa do elektronskih komunikacij;

22. poudarja, da so lokalne in regionalne oblasti tiste, ki so najbližje državljanom, zato lahko odjemalcem nudijo nujno potrebno pomoč in svetovanje ter ustvarijo okolje, naklonjeno pobudam na lokalni ravni; vendar izpostavlja potrebo po dodatnih sredstvih, da bodo lahko lokalne in regionalne oblasti v celoti izkoristile svoj potencial na tem področju in razvile inovativne rešitve;

Prilagajanje odjema

23. predlaga, da se sprejmejo nove zahteve in spodbude za upravljavce prenosnih in distribucijskih omrežij, da bi povečali prožnost energetskih omrežij s pomočjo inteligentnih sistemov, shranjevanja energije in pretvorbe med različnimi vrstami energije;

24. ugotavlja, da je treba ustvariti enake konkurenčne pogoje za vse prihodnje akterje, ki proizvajajo in dobavljajo energijo in/ali zagotavljajo nove storitve, da bi na primer omogočili prožnost omrežja in vključevanje energije, ki jo proizvedejo „proizvajalci-odjemalci“ (vključno s povezovalci);

25. Evropsko komisijo opozarja, da mora energetska politika prispevati k zmanjšanju bremena energije v proračunu gospodinjstev in podjetij in s tem tudi njihovih končnih računov. V zvezi s tem izraža zaskrbljenost nad dejstvom, da so odjemalci v nekaterih primerih zaradi prilagajanja odjema izpostavljeni spremembam na veleprodajnih in maloprodajnih trgih, kar lahko privede do pretiranih cen, ki jih odjemalci ne bodo mogli plačati. Zato je treba ponuditi cenovne modele z dolgoročno zajamčenimi fiksnimi cenami, da se odjemalce zaščiti pred nestabilnostjo cen. Odjemalce je treba seznaniti tudi z možnostmi uporabe in izkoriščanja spremenljivih cen na podlagi energetskih tarif v praksi;

Lažja zamenjava dobaviteljev

26. se strinja, da so v nekaterih primerih ti problemi znak nedelovanja energetskega trga in da je lahko pomanjkanje konkurence resna ovira za vzpostavitev odjemalcem prijaznejšega trga; kljub temu meni, da bi moralo biti mogoče predpise spreminjati samo ob ustreznem upoštevanju posebnih potreb različnih deležnikov, vključno z lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter ranljivimi odjemalci;

27. izraža obžalovanje, da so postopki zamenjave dobaviteljev še vedno zapleteni, dolgotrajni in pretirano birokratski, ter posamezne regulativne organe poziva, naj si prizadevajo za izvedbo veljavne zakonodaje o pogojih zamenjave dobaviteljev;

28. podpira zavezo Evropske komisije, da bo poskrbela, da bo vsak odjemalec imel dostop do vsaj enega „neodvisnega in preverjenega orodja za primerjavo“. Ta primerjalna orodja morajo biti jasna, celovita, zanesljiva, neodvisna, preprosta za uporabo in brezplačna. Omogočati bi morala primerjavo obstoječih pogodb s ponudbami na trgu. Dobavitelji sicer ponavadi svoje ponudbe diverzificirajo in storitve vključijo v pogodbe o dobavi energije, primerjalna orodja pa bi morala omogočiti primerjavo različnih „paketov“ ponudbe, obenem pa tudi primerjavo samega elementa „dobave“ v teh paketih;

29. predlaga, da bi pobudo za kampanje obveščanja o zamenjavi dobaviteljev dali energetski regulativni organi, lokalne in regionalne oblasti ter potrošniške organizacije. V teh kampanjah bi lahko odjemalce seznanjali z obstoječimi orodji za primerjavo;

30. meni, da bi si morali Evropska komisija ter nacionalni in regionalni regulativni organi prizadevati za dobro delovanje postopkov zamenjave dobaviteljev, odjemalci, zlasti najbolj ranljivi, pa bi morali imeti dostop do prilagojenega svetovanja pri izbiri pogodbe o dobavi in do pomoči pri zamenjavi dobavitelja in/ali pogodbe;

31. se zavzema za to, da bi Evropska unija sprejela ambiciozne predpise o skrajšanju časa, ki ga odjemalci porabijo za zamenjavo dobaviteljev, in avtomatizaciji tega postopka;

32. želi, da bi bil na evropski ravni pripravljen boljši okvir za obravnavo vprašanj v zvezi s tržnimi praksami in neposrednim trženjem pri dobavi energije, da se omilijo cenovna nihanja in odpravijo zlorabe. Pri tem poziva, naj se nemudoma v celoti izvedeta direktiva o nepoštenih poslovnih praksah in direktiva o pravicah potrošnikov;

33. poziva, naj se pripravi okvir za kolektivno dobavo energije za javne institucije, gospodinjstva in podjetja ter naj se te dejavnosti spodbujajo. S tem bi se moralo izboljšati delovanje trga in vsem zagotoviti pravica do dostopa do energije, s čimer bi se učinkovito in trajno zmanjšal učinek stroškov energije v proračunu odjemalcev;

Večja jasnost in primerljivost računov

34. poziva Evropsko unijo, naj preuči posamezne elemente računov za energijo, da se pripravi „tipični“ račun z vrsto standardnih, razumljivih, jasnih in primerljivih elementov na evropski ravni, ki bi odjemalcem omogočal, da optimizirajo rabo energije. Pri tem podpira pobudo Sveta evropskih energetske regulatorjev (CEER), ki predlaga usklajene opredelitve različnih elementov, ki bi jih bilo treba vključiti v račune za energijo;

35. se zavzema za to, da se poleg standardizacije uvede obveznost, da končni račun vsebuje informacije v zvezi z brezplačnimi orodji in storitvami, ki so na voljo za primerjavo ponudb za dobavo, ter informacije in podporo za gospodinjstva in podjetja na področju varstva pravic potrošnikov;

36. države članice poziva, naj oblikujejo orodja in storitve, s pomočjo katerih bodo lahko gospodinjstva in podjetja lažje razumela račune in s katerimi bo mogoče te račune analizirati, ter po potrebi končnim uporabnikom zagotavljajo svetovanje in podporo v postopkih, ki bodo morda potrebni za odpravo ugotovljenih nepravilnosti ali usmerjanje odjemalcev k pogodbam o dobavi, ki so bolj prilagojene njihovim potrebam;

37. priporoča, naj se računi in vse informacije, ki jih dobavitelji posredujejo svojim končnim uporabnikom, brez razlik pošljejo v obliki po želji odjemalcev, tj. po pošti ali elektronsko;

38. poudarja, da bi lahko zlasti ranljivi odjemalci imeli težave pri ugotavljanju najugodnejših cen v zelo široki ponudbi in da se ti po pomoč pogosto obrnejo na najbližjo raven upravljanja. Zato Evropsko unijo poziva, naj lokalne in regionalne oblasti podpre pri vzpostavljanju shem pomoči na področju energije, v kolikor te naloge ne prevzamejo države članice;

Boljše odčitavanje števcov

39. meni, da bi morali odjemalci imeti enostaven dostop do informacij s svojih števcov v različnih oblikah (prek pametnih števcov, na spletu, prek natančnih podatkov na mesečnem računu za energijo, z individualnim spremljanjem itd.);

40. poudarja, da je treba odjemalce v razumljivi obliki seznaniti z upravljanjem odčitavanja števcov in uporabo njihovih podatkov o porabi, pri čemer je treba natančno navesti, katere informacije se zbirajo in hranijo, kako pogosto in koliko časa;

41. poudarja, da je treba na evropski ravni sprejeti strog okvir na področju varnosti in varstva zasebnosti v zvezi s podatki s števcov;

Podpora in okvir za razvoj pametnih števcov ter za raziskave in inovacije

42. znova poziva, da je treba pospešiti izvajanje pametnih sistemov na ravni omrežij kot tudi proizvajalca/odjemalca, optimizirati celoten sistem in uporabo pametnih števcov kot bistvenih elementov učinkovitega upravljanja povpraševanja ob dejavni udeležbi odjemalcev;

43. se zavzema za to, da se na evropski ravni sprejme strog okvir za uporabo pametnih števec, vrsto njihove uporabe ter njihove funkcije, pri čemer je treba opozoriti, da je namen njihove uporabe poenostavitev in zmanjšanje porabe. V zvezi s tem poziva, naj se pred sprejetjem novih tehnoloških možnosti opravi celovita ocena njihovega morebitnega energetskega, ekonomskega, socialnega in okoljskega učinka, če bodo te možnosti uvedene kot standard;

44. Evropsko unijo in države članice poziva, naj prednost namenijo uporabnim raziskavam na področju upravljanja in zmanjšanja porabe, premika in upravljanja povpraševanja, vzpostavitve pametnih, varnih, zanesljivih in donosnih sistemov odčitavanja, distribucije in prenosa ter industrijskih in gospodinjskih sistemov shranjevanja;

45. poudarja, da razvoj in delovanje mest močno vplivata na povpraševanje po energiji, saj na mesta odpade med 60 in 80 % svetovne porabe energije in približno enak delež emisij CO₂. Zato imajo lahko Evropsko partnerstvo za inovacije na področju pametnih mest in skupnosti ter drugi inovativni poslovni modeli in modeli financiranja pomembno vlogo pri spodbujanju uporabe pametnih tehnologij na področju energije;

Zagotavljanje možnosti udeležbe lokalnih in regionalnih oblasti ter državljanov na energetskih trgih

46. obžaluje, da je v sporočilu vloga lokalnih in regionalnih oblasti priznana le v ozko zamejenem okviru, kot je povečanje sodelovanja odjemalcev, in konkretnije v zvezi s konvencijo županov, niso pa denimo lokalne in regionalne oblasti kot akterji omenjene v splošnih sklepih, v katerih je navedeno, da je treba ukrepati „na ravni držav članic [in prek skupnih pobud] za povezovanje industrije, potrošniških organizacij in nacionalnih regulativnih organov“; zato poziva Evropsko komisijo, naj pri prihodnjih ukrepih na tem področju splošneje upošteva lokalni in regionalni vidik, zlasti ker gre za proizvajalce in odjemalce;

47. meni, da so pametni števcji lahko pomembno orodje za reševanje vprašanja energetske revščine, vendar želi spomniti, da je treba zagotoviti, da tehnologija pametnega merjenja odjemalcem ne bo povzročila čezmernih stroškov ali prekomerno omejevala njihovo rabo energije;

48. Evropsko unijo in države članice poziva, naj poskrbijo, da se lokalnim in regionalnim oblastem ter lokalnim energetskim podjetjem zagotovijo zadostna in lahko dostopna sredstva za izvajanje politik in projektov na področju energetske učinkovitosti ter proizvodnje in uporabe energije iz obnovljivih virov, ki so na primer usmerjeni v energetsko svetovanje. Zavzema se za to, da bi Evropska unija ta element vključila v vse prihodnje programe financiranja na tem področju;

49. predlaga, da se vzpostavi jasen okvir, ki bo zagotavljal enostaven dostop do pametnih omrežij za energijo, ki jo proizvedejo odjemalci, olajšal in skrajšal dolgotrajne postopke izdajanja licenc/dovoljenj ter odpravil druge upravne in regulativne ovire za resnično konkurenco;

50. Evropsko komisijo in države članice poziva, naj vzpostavijo ustrezen regulativen okvir za zagotovitev enakih konkurenčnih pogojev za proizvajalce-odjemalce, ki so novi udeleženci na trgu, ter zagotovijo dovolj spodbud in potrebna jamstva za spodbujanje decentralizirane lastne porabe energije iz obnovljivih virov in pravičnega plačila proizvedene energije;

51. ugotavlja, da obstajajo številni primeri dobrih praks glede sodelovanja odjemalcev pri učinkovitem upravljanju porabe energije in decentralizirane proizvodnje energije iz obnovljivih virov in poudarja, da ima Evropski odbor regij pomembno vlogo pri izmenjavi dobrih praks;

52. še posebej izpostavlja zelo velik potencial za individualno in kolektivno lastno proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na lokalni ravni in Evropsko unijo poziva, naj preuči regulativne in finančne ovire za razvoj teh pobud ter ovire, povezane s potrebo, da se obstoječa elektroenergetska omrežja prilagodijo mehanizmom lastne porabe, in sprejme ustrezne ukrepe za odpravo teh ovir. Pri tem poudarja, da je pojem odgovornosti pomemben za učinkovito vključevanje državljanov v energetske prehode, in poziva, da se posebna pozornost nameni odjemalcem, ki nimajo finančnih ali praktičnih sredstev za naložbe v tehnologije za lastno proizvodnjo; poleg tega poudarja pomembno vlogo, ki jo lahko imajo lokalne in regionalne oblasti pri organizaciji in podpori lokalnih pobud za vzpostavitev sistemov proizvodnje, distribucije in rabe energije, ki temeljijo na kolektivnosti, sodelovanju in lastni proizvodnji;

53. pozdravlja pobudo za forum državljanov o energiji, pri čemer poudarja, da bi bilo zaželeno, da se vzpostavijo še druge redne strukture in mehanizmi, ki bi odjemalcem energije omogočali, da pravočasno podajo svoja stališča in tako vplivajo na odločitve v zvezi z energetskimi trgi.

V Bruslju, 7. aprila 2016

Predsednik
Evropskega odbora regij
Markku MARKKULA
